KYBERNETICKÁ KRIMINALITA

JUDr. Jan Kolouch

1. Úvod do problematiky

Masivní prostup informačních technologií do běžného života každého z nás (**zejména Internetu**),

Pozitivní aspekty:

- Rozvoj vědy a techniky,
- komunikací,
- dostupnost informací.
- Zároveň však dochází i k tvorbě **nový**ch identit a „**život**ů“. (např. **Second Life** & World of Warcraft, aj.).
- Navazování kontaktů (**Facebook, Twitter**, aj.)

Negativní aspekty:

- Tvorba nového prostoru pro páchání kriminality,
- nové druhy kriminality.
- Pocit beztrestnosti, pramenící z anonymity uživatelů.
- Vznik závislostí, aj.

- V současnosti existuje asi **150 virtuálních světů,**
- do některých z nich mají přístup **děti od 6 let.**

Dle statistického průzkumu FSV UK **používá Internet 84% dětí ve věků 6-17 let**

11. října 2009 cirkulovalo v Secondlife

6.231.786.384 L$

L$ Sell Rates

L$ Amount	EUR	USD	GBP	CHF
< 5.000	424	280	478	289
5.000 - 9.999	422	280	476	287
10.000 - 49.999	420	280	474	286
50.000 - 199.999	418	280	472	285
> 199.999	416	281	470	283

You pay no other fees or comissions. For paypal orders you pay no paypal fee after recieveng the money on your account.

Hra **World of Warcraft** zabírá **58 %** západního **trhu** všech digitálních her.

Což je:

14.697.609 EUR

382.137.834 CZK

AUDIO-VIZUÁLNÍ A "SOFTWAROVÉ PIRÁTSTVÍ"

- Snaha společností vydávajících software (Microsoft corp., aj.) zabránit jednomu druhu protiprávního jednání (zejména **neoprávněnému užívání softwaru a porušování práva autorského**).

PROTIPRÁVNÍ AKTIVITY PÁCHANÉ V RÁMCI INTERNETU

- dynamický nárůst nových druhů **„trestné činnosti"**,
- **roztříštěná, mnohdy neexistující legislativa**,
- vysoká **latentnost** této „trestné činnosti",
- **neohraničitelnost** Internetu – **Kyberprostoru**.

SROVNÁNÍ BANKOVNÍHO PŘEPADENÍ A KYBERNETICKÉHO ÚTOKU

Parametr	Průměrné ozbrojené přepadení	Průměrný kybernetický útok
Riziko	Pachatel riskuje, že bude zraněn či zabit.	Bez rizika fyzické újmy
Zisk	Průměrně 3 - 5 tisíc USD.	**Průměrně 50 - 500 tisíc USD.**
Pravděpodobnost dopadení	Dopadeno 50 - 60 % útočníků.	**Dopadeno cca 10 % útočníků.**
Pravděpodobnost odsouzení	Odsouzeno 95 % dopadených útočníků.	Z dopadených útočníků doje k soudnímu projednávání pouze u 15 % útočníků a z nich je odsouzeno jen 50 %.
Trest	Průměrně 5 - 6 let, pokud pachatel při loupeži nikoho nezranil.	Průměrně 2 - 4 roky.

SPECIFIKUM INTERNETU

- ***Technicky*** **je Internet celosvětovou počítačovou sítí složenou z jednotlivých menších sítí,** které navzájem spojuje pomocí protokolů IP a umožňující komunikaci, přenos dat a informací a poskytování služeb mezi subjekty navzájem.
- **Tím** se **vytváří dynamický, neustále se měnící a vyvíjející systém** vázaný na hardware, avšak zároveň **vytvářející těžko definovatelný a prakticky neomezený kyberprostor.**

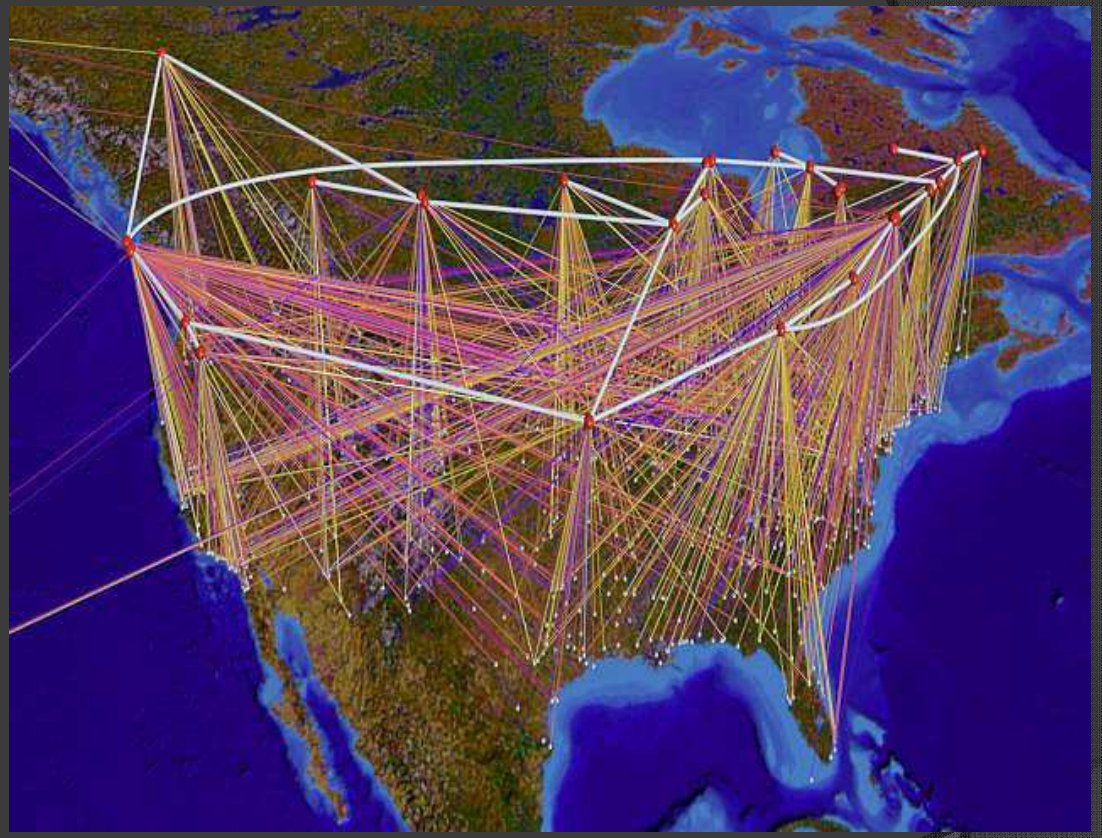

Kyberprostor

je virtuální realitou, nemající konec ani začátek.

- Internet je kyberprostorem bez začátku a konce.
- **Žádný stát se** však **nevzdá práva na potrestání útoků** (bezpečnostních incidentů) směřujících proti zájmům, které chrání.
- Pocit beztrestnosti je tedy mylný.

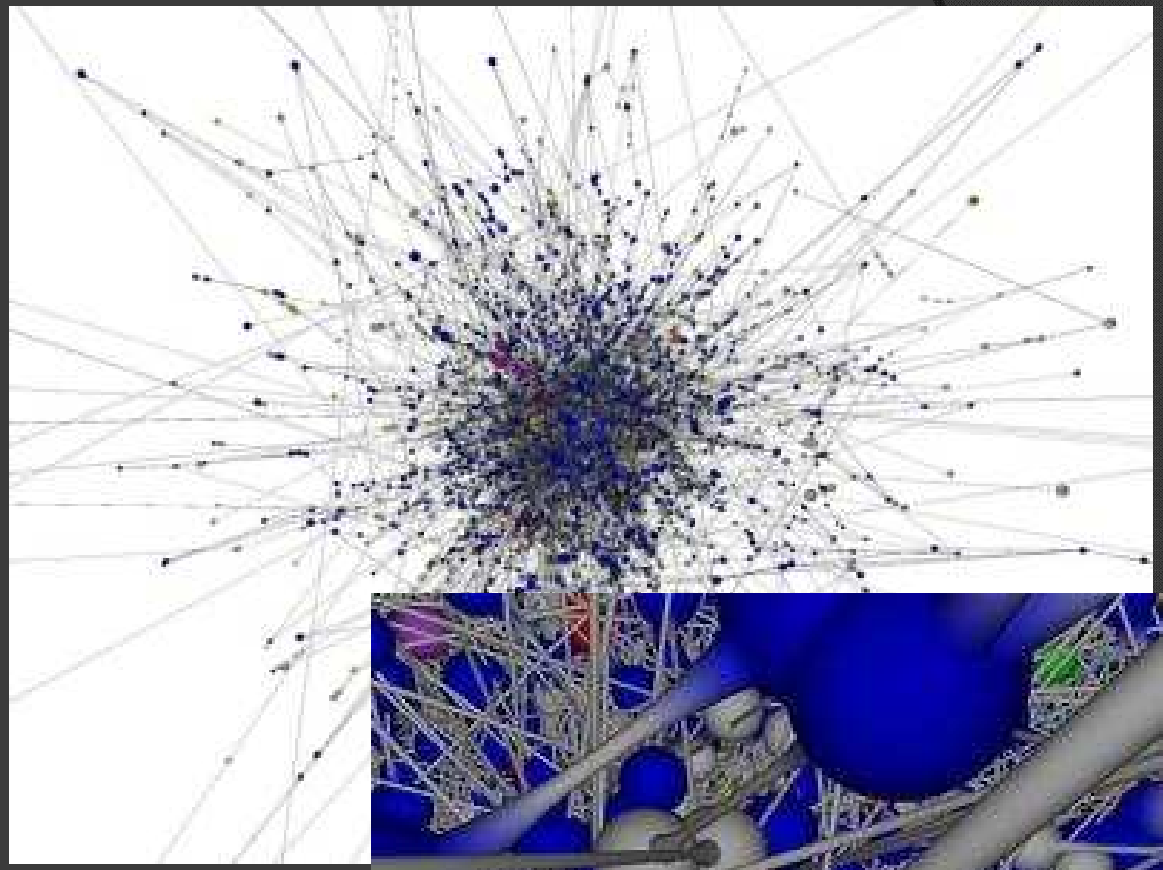

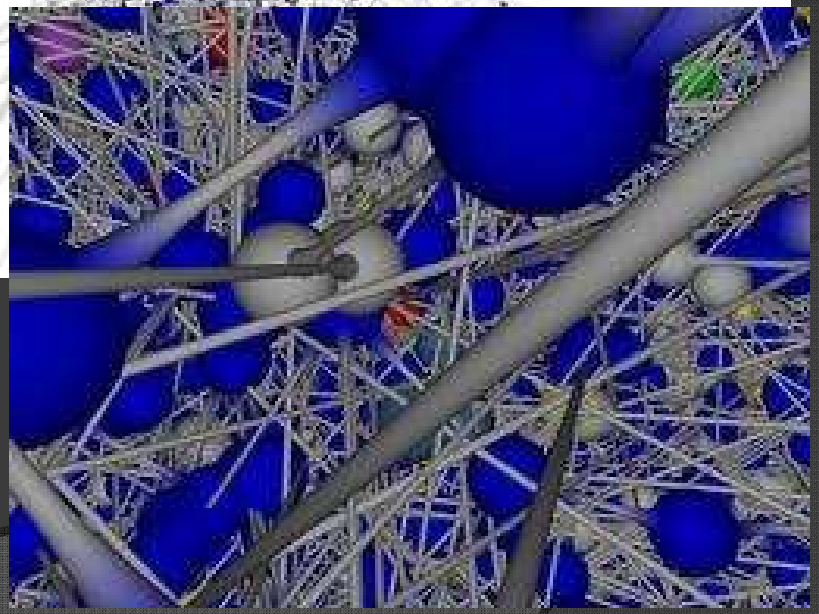

2. Právní úprava kyberkriminality

ÚMLUVA O KYBERKRIMINALITĚ

ZLOČINY PROTI DŮVĚRNOSTI, INTEGRITĚ A DOSAŽITELNOSTI POČÍTAČOVÝCH DAT A SYSTÉMŮ.

- nezákonný přístup
- nezákonné odposlouchávání
- narušování dat
- narušování systémů
- zneužití prostředků

ZLOČINY SE VZTAHEM K AUTORSKÝM NEBO OBDOBNÝM PRÁVŮM.

ZLOČINY SE VZTAHEM K POČÍTAČI

- počítačové padělání
- počítačový podvod

ZLOČINY SE VZTAHEM K OBSAHU POČÍTAČE

- Výroba, distribuce, získávání a držení dětské pornografie na datových nosičích.

ZÁKONY ČR SE VZTAHEM KE KYBERNETICKÉ KRIMINALITĚ

- *Zákon č. 40/2009 Sb.,* **trestní zákoník**
- *Zákon č. 141/1961 Sb.,* o trestním řízení soudním - **trestní řád**
- *Zákon č. 200/1990 Sb.,* **o přestupcích**
- *Zákon č. 121/2000 Sb.,* **Autorský zákon**
- *Zákon č. 127/2005 Sb.,* **o elektronických komunikacích**
- *Zákon č. 480/2004 Sb.,* **o některých službách informační společnosti**
- *Zákon č. 283/2008 Sb.,* **o Policii České republiky**
- *Zákon č. 40/1964 Sb.,* **Občanský zákoník**
- *Zákon č. 513/1991 Sb.,* **Obchodní zákoník**
- *Zákon č. 101/2000 Sb.,* **o ochraně osobních údajů,**
- *Zákon č. 227/2000 Sb.,* **o elektronickém podpisu**
- **aj.**


Nedbalostní trestné činy
Přečiny
Úmyslné trestné činy
(trest odnětí svobody s horní hranicí do 5 let)
Trestný čin
§ 13 odst. 1 TzK
Protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný čin a který vykazuje znaky uvedené v zákoně.
Zločiny
Všechny trestné činy, které nejsou přečinem
Zvlášť závažný zločin
(trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně 10 let)

TRESTNÝ ČIN

- **Protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný čin a který vykazuje znaky uvedené v zákoně.**
- Trestným činem je čin uvedený ve zvláštní části trestního zákona.
- **K trestnosti činu je třeba zavinění úmyslného**, nestanoví-li trestní zákon že postačí zavinění z nedbalosti
- Trestní právo je postaveno na zásadě **individuální odpovědnosti za spáchaný trestný čin**.
- Při spáchání protiprávního jednání v rámci Internetu **není vyloučena odpovědnost občanskoprávní.**

3. Kybernetické útoky

1. HACKING

Od 1.1.2010 bude trestné neoprávněné získání přístupu k počítačovému systému a nosiči informací - **§ 230 TzK**.
Trestný bude ten, kdo:

- překoná bezpečnostní opatření,
a neoprávněně získá přístup k počítačovému systému nebo k jeho části
- získá přístup k počítačovému systému nebo k nosiči informací a
- a) neoprávněně užije tam uložená data, **osobních údajů,**
- b) tam data vymaže nebo jinak zničí, poškodí, změní, potlačí, sníží jejich kvalitu nebo je učiní neupotřebitelnými, **aj.**
- c) padělá nebo pozmění data
- d) neoprávněně vloží data do
- počítačového systému nebo na nosič informací nebo učiní jiný zásah do programového nebo technického vybavení počítače nebo jiného technického zařízení pro zpracování dat

2. CRACKING

Od 1.1.2010 bude možné činnost crackerů postihnout za trestný čin **neoprávněné získání přístupu k počítačovému systému a nosiči informací - § 230 TzK**.

A pro trestný čin **Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi - § 270 TzK.**

3. WAREZ (P2P SÍTĚ)

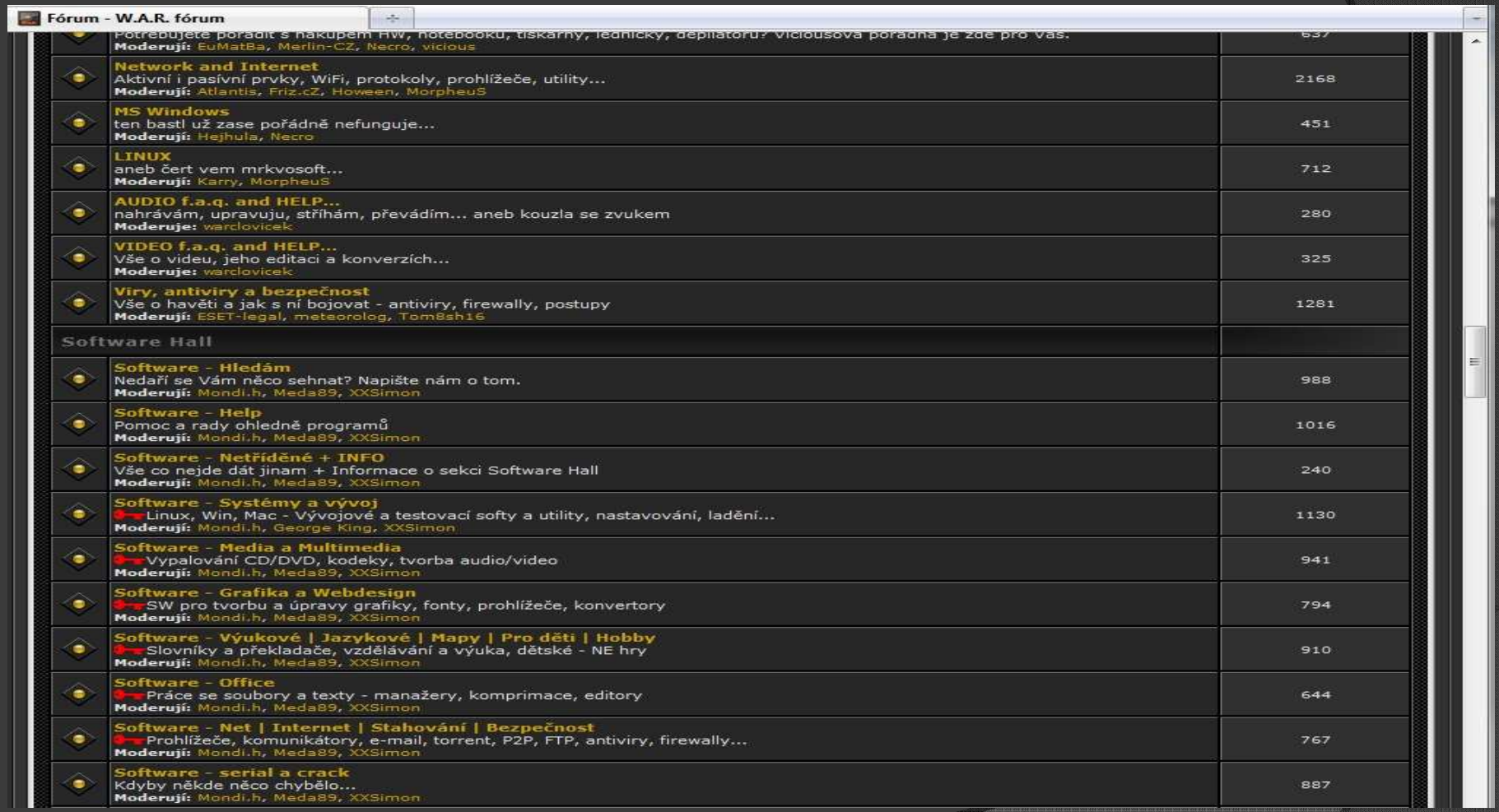

V ČR postižitelné dle ustanovení **§ 230**, či **§ 270 TzK.**

4. ÚTOK VIRY

- V ČR je možné postihnout útok dle ustanovení **§ 230a** TzK.
- Pokud by **účelem viru** bylo získat například utajované skutečnosti, či podpora teroristické skupiny, mohl by se útočník například dopustit trestných činů dle ustanovení **§ 311, 316, 317** tr. zákona.
- např.: virus Conficker, aj.

5. PHISHING
6. PHARMING

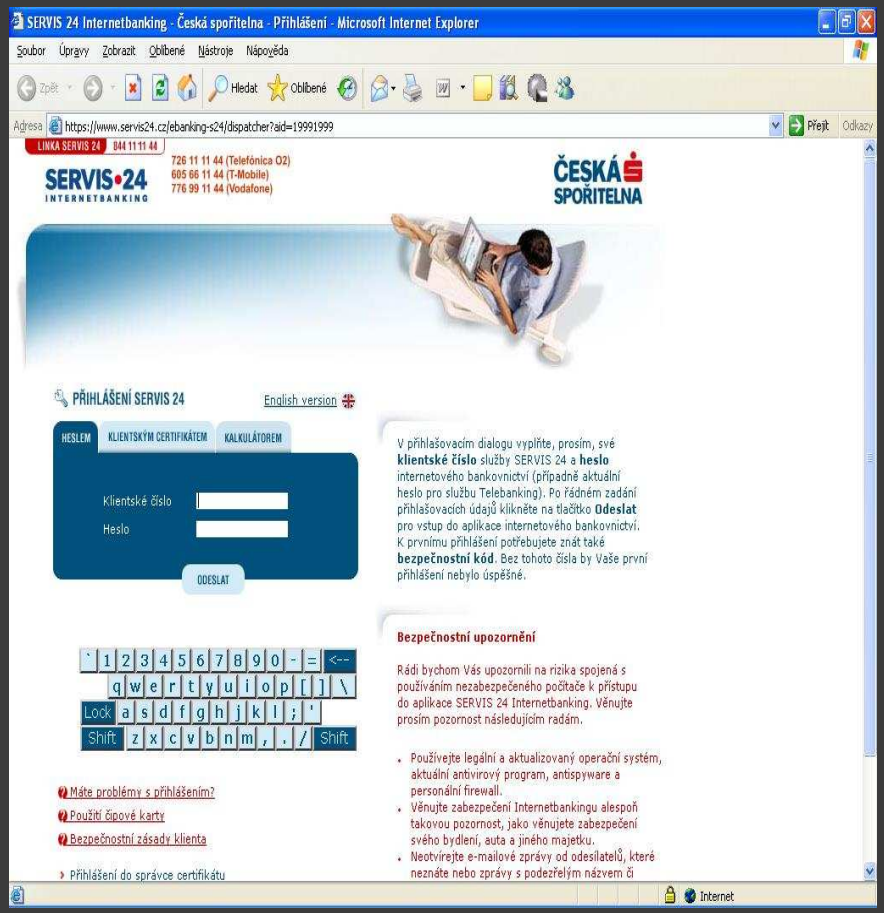

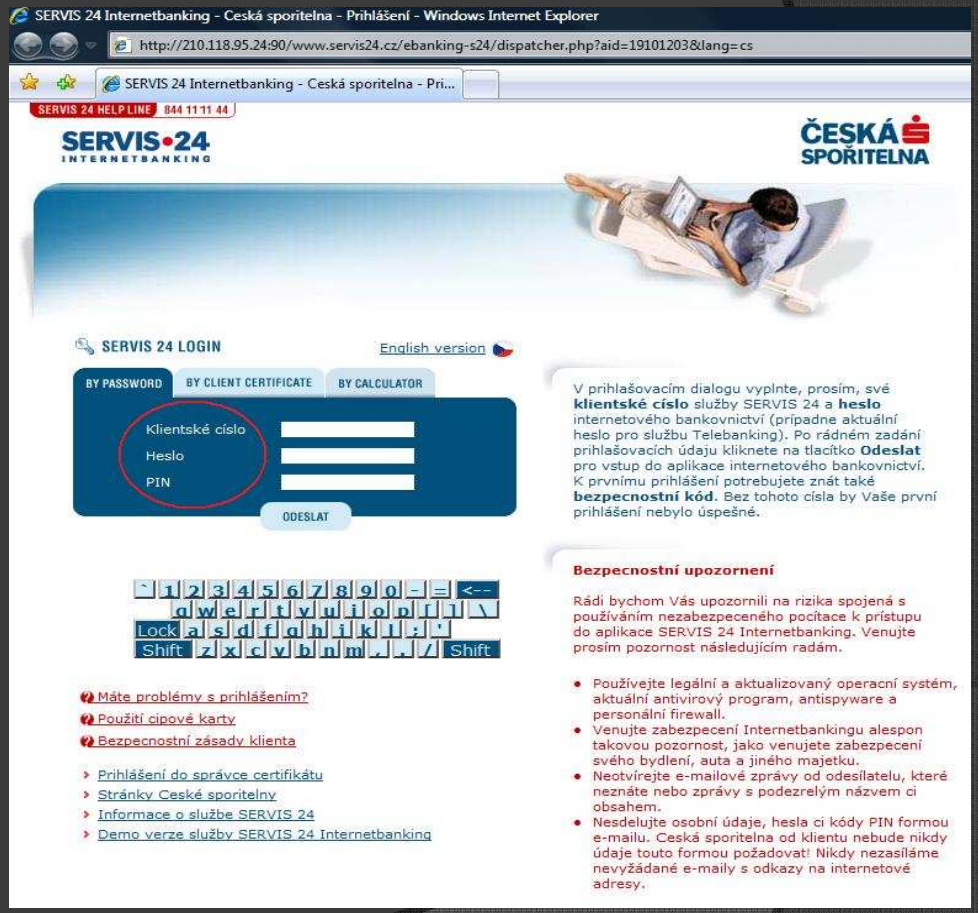

Možnost případného postihu dle § 209 TzK.

7. SNIFFING

(zachytávání dat, nelegální odposlech, záznam telekomunikačního provozu sítě)

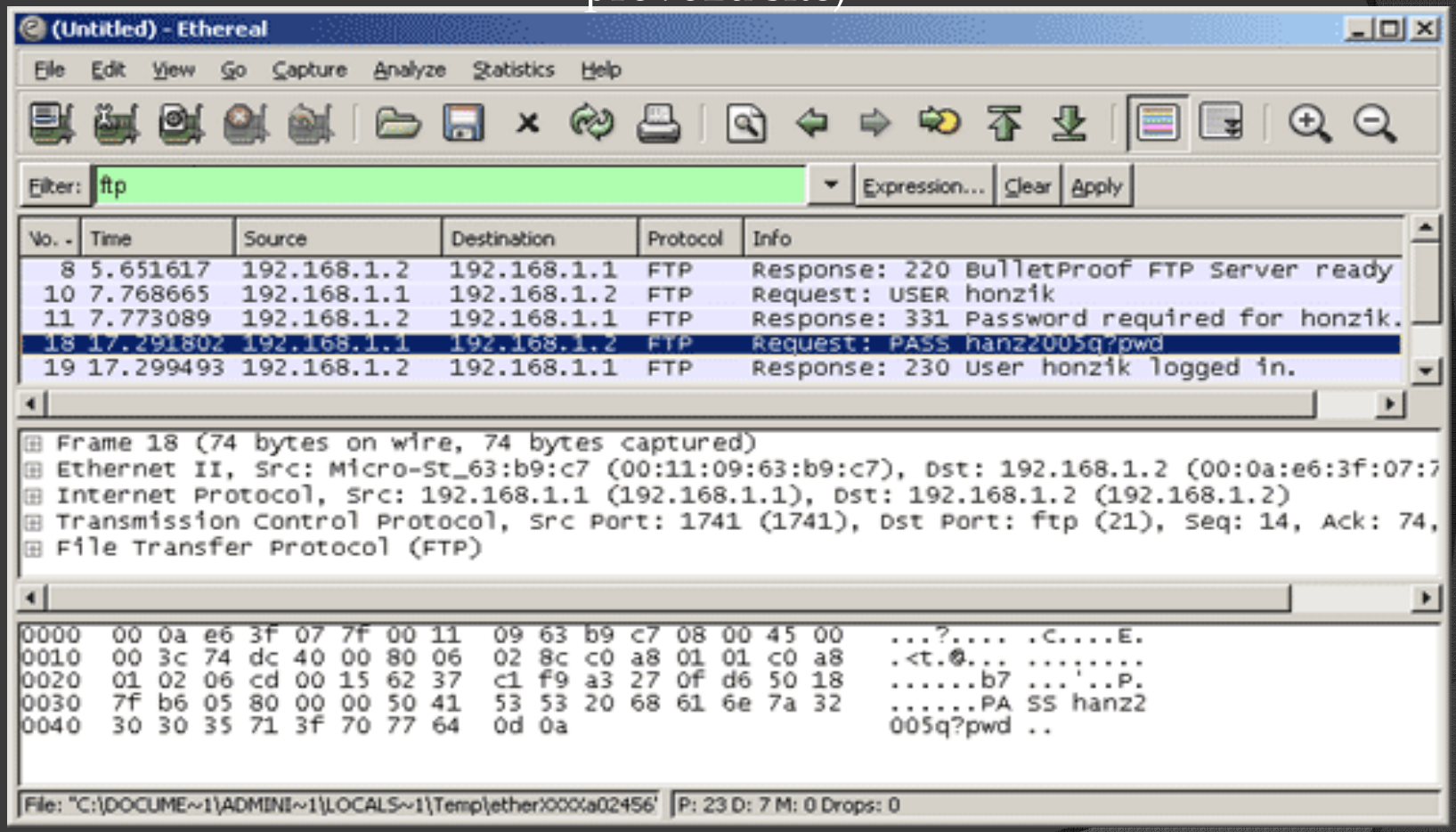

Možnost případného postihu dle **§ 182**, či **183** TzK.
Držení programu, nebo zařízení schopné této činnosti je pak trestné dle **§ 231** TzK.

8. SPAMMING

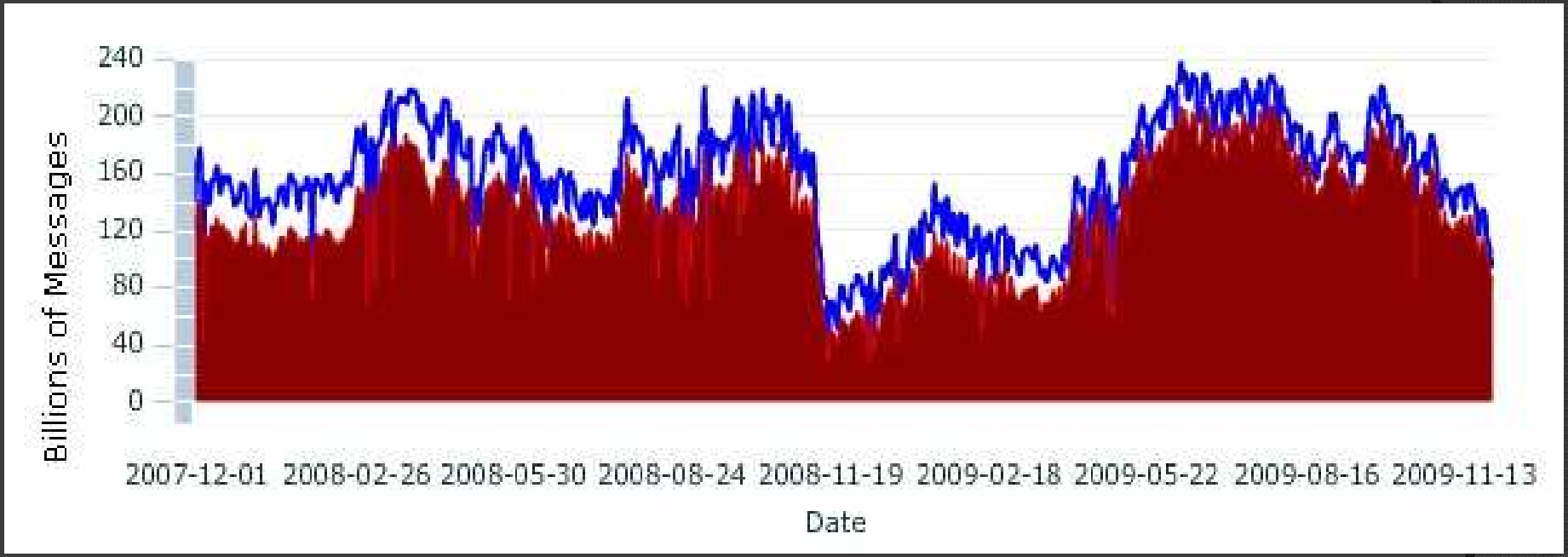

Vývoj spamu od prosince 2007 do současnosti.

Některé zdroje uvádí, že až 99 % všech zpráv je SPAM.

9. ŠÍŘENÍ IDEOLOGIE A MATERIÁLŮ SE ZÁVADNÝM OBSAHEM

Možnost případného postihu dle **§ 192, 193** a **§ 355,356** TzK.

10. POŠKODZENÍ ZÁZNAMU V POČÍTAČOVÉM SYSTÉMU A NA NOSIČI INFORMACÍ A ZÁSAH DO VYBAVENÍ POČÍTAČE Z NEDBALOSTI

Kdo z hrubé nedbalosti porušením povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uložené podle zákona nebo smluvně převzaté

a) **data** uložená v počítačovém systému nebo na nosiči informací **zničí, poškodí, pozmění nebo učiní neupotřebitelnými**, nebo

b) **učiní zásah do technického nebo programového vybavení počítače** nebo jiného technického zařízení pro zpracování dat,
a tím způsobí na cizím majetku značnou škodu (nejméně 500.000,- Kč), bude potrestán odnětím svobody až na šest měsíců, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

11. ZNEUŽITÍ INTERNETOVÝCH STRÁNEK

(např. ke spáchání trestného činu dle ustanovení § 184 – pomluva TzK)

12. CYBERSQUATTING

13. NEBEZPEČNÉ PRONÁSLEDOVÁNÍ - STALKING

postižitelné dle ustanovení **§ 354** TzK:

Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že **vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací**, písemně nebo jinak kontaktuje a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých

13. KYBERNETICKÉ VÝPALNÉ (RACKETEERING)

14. CYBERTERORISMUS

15. CYBER WAR

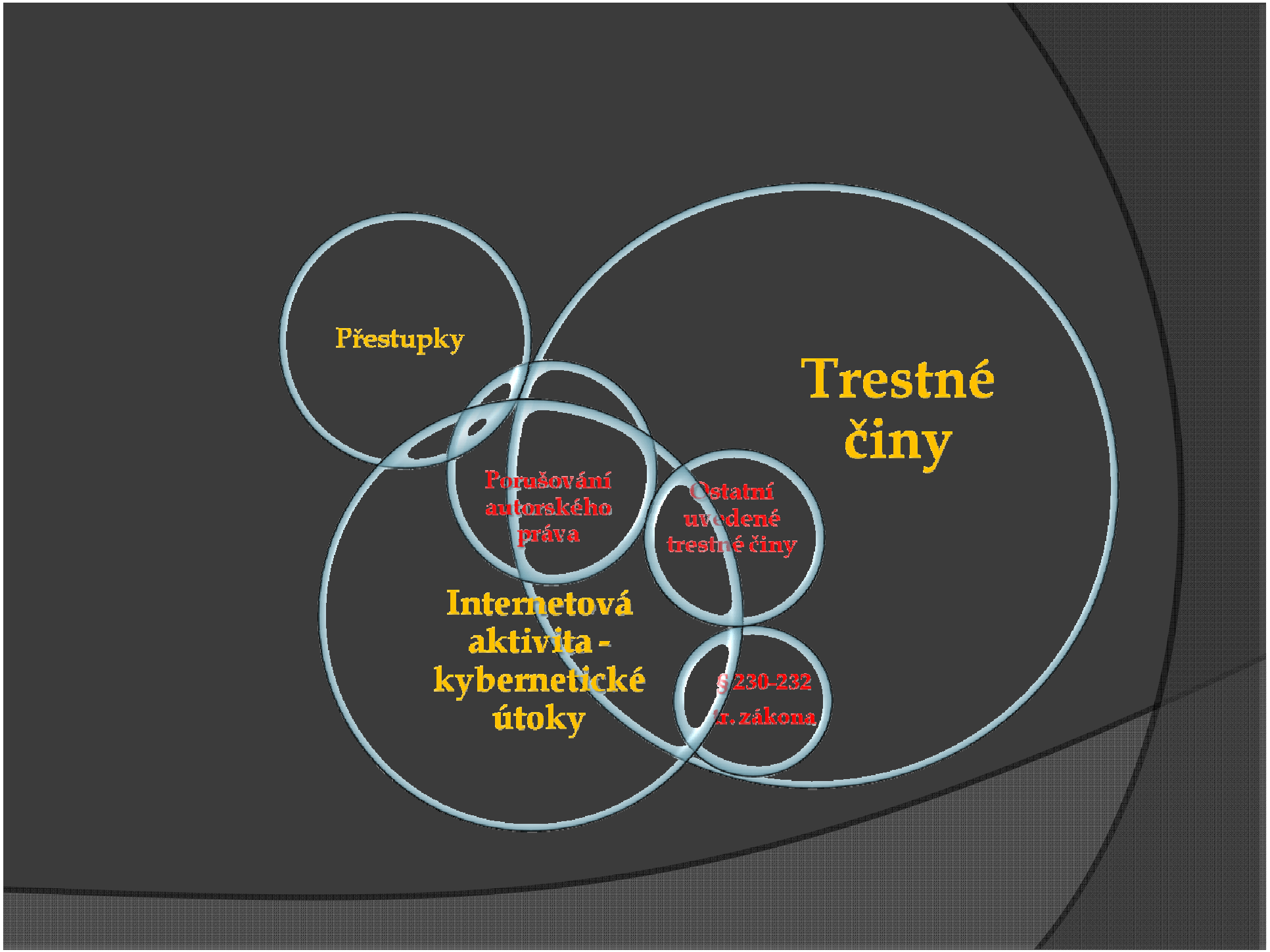
Přestupky
Trestné činy
Porušování autorského práva
Ostatní uvedené trestné činy
Internetová aktivita - kybernetické útoky
§ 230-232
tr. zákona

4. Procesně právní aspekty kyberkriminality

SOUČINNOST S OČTŘ - § 8 TR. ŘÁDU

Státní orgány, právnické a fyzické osoby jsou povinny bez zbytečného odkladu, a nestanoví-li zvláštní předpis jinak, i bez úplaty vyhovovat dožádáním orgánů činných v trestním řízení při plnění jejich úkolů. Státní orgány jsou dále povinny neprodleně oznamovat státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že spáchán trestný čin.

POVINNOST DLE § 71 ZÁK. Č. 273/2008 SB., O POLICII ČR

Útvar policie, jehož úkolem je boj s terorismem, může za účelem předcházení a odhalování konkrétních hrozeb v oblasti terorismu v nezbytném rozsahu **žádat** od právnické nebo fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací **poskytnutí provozních a lokalizačních údajů způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup**, nestanoví-li jiný právní předpis jinak.

VYDÁNÍ A ODNĚTÍ VĚCI - § 78 TR. ŘÁDU

Kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je povinen ji na vyzvání předložit OČTŘ; je-li ji nutno pro účely trestního řízení zajistit, je povinen věc na vyzvání těmto orgánům vydat. Nebude-li věc vydána, může být odňata. **Věcí se rozumí i informace.**

DŮVODY PROHLÍDEK - § 82 TR. ŘÁDU

Prohlídku lze vykonat, je-li důvodné podezření, že v bytě nebo jiné prostoře sloužící k bydlení nebo v prostorách k nim náležejících (obydlí), nebo v prostorách nesloužících k bydlení a na pozemku nachází věc nebo osoba důležitá pro trestní řízení.

VÝKON PROHLÍDEK

- Osoba u níž má být prohlídka provedena **je povinna tento úkon strpět. Má však právo být celé prohlídce přítomna.**
- OČTŘ u domovní prohlídky přibírá k úkonu nezúčastněnou osobu.
- **OČTŘ sepíše o prohlídce protokol**, ve kterém v případě odnětí či vydání věci je věc specifikována.